

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних

меншин і міжнаціональних відносин

12 березня 2024 року

Веде засідання голова Комітету ЗАДОРЖНИЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас присутні на засідання 9 з 11 членів комітету, тобто у нас є кворум. Тому засідання оголошую відкритим.

Принагідно хотів привітати нашого колегу Руслана Олександровича Горбенка з днем народження, побажати всього найкращого, перемог і гарного здоров'я.

Сьогодні планується розглянути...

ГОРБЕНКО Р.О. Дуже дякую, пане головуєчий. *(Шум у залі)* Дякую, дякую, колеги.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні планується розглянути один законопроект, з опрацювання якого комітет визначено головним, та три законопроекти, які нам доручено опрацювати і додати висновки до головних комітетів, а також у розділі "Інші питання" розглянемо лист Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Порядок денний вам всім був надісланий. То ж, якщо немає заперечень, прошу голосувати за порядок денний.

Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрію Анатолійовичу.
Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую,

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Доброго дня! Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

То ж 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроекту, з опрацювання якого комітет є головним. Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих адміністративних послуг громадянам України, у тому числі за кордоном (реєстраційний номер 11017 від 16.02.24 року), поданий народним депутатом України Задорожним та іншими народними депутатами України.

Шановні колеги, даний законопроект є результатом вашої з нами спільної роботи. Як ви пам'ятаєте, на засіданні нашого комітету 9 лютого цього року ми з вами в рамках здійснення контрольної функції заслуховували Державну міграційну службу України щодо стану виконання положень Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус".

Під час засідання було порушено ряд питань, які потребують законодавчого врегулювання. За результатами обговорення нами було прийнято рішення рекомендувати Державній міграційній службі України надати до комітету пропозиції щодо механізмів подальшого законодавчого

врегулювання питань, визначених Постановою Кабінету Міністрів України №678 від 10 червня 2022 року, та Постановою Кабінету Міністрів України №541 від 7 травня 2022 року. Мова йде про два експериментальних проекти, які довели свою ефективність. Однак строк дії їх закінчується вже влітку цього року. Це експериментальний проект щодо одночасного оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон, а також експериментальний проект щодо оформлення паспортних документів громадянам України під час їх перебування за кордоном. Також ДМС долучалось опрацювати питання щодо можливості скасування обов'язку переоформлення паспортів громадянина України у формі картки кожні 10 років для осіб похилого віку. Отримані від ДМС пропозиції були досить швидко нами опрацьовані і, як наслідок, ми з вами як співавтори зареєстрували законодавчу ініціативу, яку ми сьогодні розглядаємо і яка, по суті, є реакцією на ті проблемні питання, які порушуються на зазначеному засіданні комітету.

Колеги, текст законопроекту вам відомий. Сподіваюсь, що всі члени комітету його розглянули, оскільки вони є ініціаторами. Тому давайте зараз коротко проінформую про наявні у нас висновки до нього.

ГНЕУ Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту деякі зауваження. З їх змістом ви мали змогу ознайомитись за відповідними посиланнями, які містилися в надісланій вам інформаційній довідці. Маю зазначити, що ці зауваження не є критичними і точно можуть бути виправлені до другого читання. Міністерство економіки України не має зауважень та пропозицій до проекту. Міністерство внутрішніх справ України повідомило комітет про відсутність пропозицій та зауважень до законопроекту. Мінфін України вказує, що реалізація положень акта вплине на показники в бюджеті. Державна прикордонна служба підтримує проект закону. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України підтримує законопроект та зазначає про відсутність до нього зауважень та пропозицій. Міністерство цифрової трансформації України

повідомляє про підтримку проекту закону, а також про відсутність до нього пропозицій та зауважень. Міністерство соціальної політики України зазначає, що законопроект підтримується. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини зазначає, що проект... *(Не чути)* Державна міграційна служба України ...

Незважаючи що ДМС буде основним виконавцем законопроекту, я прошу прокоментувати вашу законодавчу ініціативу Голову ДМС пані Науменко.

Пані Наталія, прошу до слова.

НАУМЕНКО Н.М. Доброго дня, шановний Андрій Вікторович, шановні народні депутати! Державна міграційна служба як орган, який реалізує державну політику у цій сфері, повністю підтримує прийняття проекту Закону України 11017. Але окремо хочемо зупинитися на висновках Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, тому що вони мають суттєве значення для розгляду законопроекту.

Перше. Це ГНЕУ висловило застереження, що незрозуміло у яких випадках за оформлення паспорту для виїзду за кордон сплачуватиметься консульський збір, а у яких адміністративний збір. Ми пояснюємо, що стаття 20 Закону про ЄДДР встановлює, що за оформлення документів справляється адміністративний збір, а за проведення таких дій за кордоном – консульський збір. Для розуміння зазначеного питання необхідно перш за все пояснити механіку прийняття рішень оформлення закордонного паспорта. Вид плати, адміністративний або консульський збір, залежить від місця прийняття рішення для оформлення паспорта. Якщо рішення про оформлення паспорта приймається на території України, то сплачується адміністративний збір, якщо рішення приймається за кордоном, сплачується консульський збір.

Як це виглядає сьогодні на практиці? Державне підприємство "Документ", що належить до сфери управління міграційної служби, є уповноваженим суб'єктом, який має право лише приймати у громадян

України документи для оформлення паспортів. Рішення ж про оформлення паспортів приймаються розпорядником реєстру, тобто міграційною службою, на території України, у нас відповідно визначені бек-офіси, які цим займаються. Якщо рішення приймаються ДМС, то сплачується адмінзбір, і не важливо, за кордоном чи ні людина подала документи на оформлення паспорта. Головне те, що вона подала документи до державного підприємства, що належить до сфери управління ДМС, і рішення прийнято саме на території України. Якщо ж людина звертається до закордонних дипломатичних установ для оформлення паспорта, то рішення в такому випадку приймаються ЗДУ, яке знаходиться за кордоном, то в такому випадку буде сплачуватися консульський збір.

Також потребує додаткового обґрунтування зменшення строку видачі паспорта громадянина України, який видається вперше, з 20 до 7 робочих днів.

Ми надаємо наступні пояснення до висновку ГНЕУ. Вперше паспорт громадянина України видається особі з 14 років. Переважна більшість осіб, які отримують паспорт вперше, – це діти. Дійсно, під час оформлення паспорта проводиться ідентифікація особи. Для ідентифікації отримується інформація з наявних державних та єдиних реєстрів, інших інформаційних баз, що перебувають у власності держави або підприємств, установ та організацій. На сьогодні міграційна служба отримує інформацію шляхом електронної взаємодії з різними органами, і нам достатньо 7 робочих днів для того, щоб наявна інформація була отримана про особу, а якщо це дитина, то відносно і її батьків. Зрозуміло, що якщо інформації немає, то і 20 днів буде недостатньо, і для такої ситуації у нас запускається процедура ідентифікації особи, встановлення особи, просто вона буде запущена раніше.

Третє питання, на яке звертає увагу ГНЕУ, це зниження віку з 16 до 14 років, для самостійного подання заяви-анкети для оформлення закордонного паспорта особі. Ми пояснюємо наступне. Отримання паспорта громадянина України для виїзду за кордон не означає, що людина, яка його отримала, має

вільно і безперешкодно виїжджати за межі України. Закордонний паспорт – це ідентифікаційний документ особи, і якщо кодексами або законами України, або правилами перетину державного кордону передбачено умови, за якими здійснюється виїзд з України, будуть застосовуватися норми таких законодавчих актів. Тобто якщо є обмеження, вікове обмеження для виїзду за кордон, то дитина не зможе самостійно виїхати за межі України, навіть якщо вона має паспорт, який отримала самостійно.

Ще одне питання – це зміни до законодавчих актів щодо одночасності оформлення паспорта громадянина України та закордонного паспорта, а також щодо можливості державного підприємства, що належить до сфери управління міграційної служби, розміщеного за межами України. Приймати документи для оформлення паспортів необхідно запроваджувати після завершення реалізації відповідних експериментальних проектів.

Державна міграційна служба реалізує політику з оформлення документів, що посвідчують особу, та підтверджують громадянство України. Постанова Кабміну, яка регулює цей експеримент від червня 2022 року, вона регулює це питання, набрала чинності в червні 2022 року і закінчується в червні 2024 року.

Слід звернути увагу, що експеримент вже є успішним, тому що ми керуємося мовою статистики. І на сьогодні вже оформлено понад 220 тисяч ID-карток та понад 606 тисяч закордонних паспортів. Тому для того, щоб цей експеримент вже безперервно працював і наші громадяни не втрачали можливості оформлювати документи за кордоном, то слід його імплементувати у відповідний закон.

І ще одне питання, яке також піднімає і ГНЕУ, і Мінфін, це питання відміни державного мита за оформлення паспорта громадянина України у формі ID-картки, що може призвести до втрат бюджету. Насправді це давно необхідно було зробити, оскільки Законом України "Про адміністративні послуги" встановлено, що надання адмінпослуг справляється адміністративний збір. Більше того, плата за надання адміністративної

послуги вноситься суб'єктом звернення одноразово за весь комплекс дій та рішень. Тобто людина отримала адмінпослугу за оформлення паспорта і сплатила адмінзбір. Все, послуга надана, громадяни не повинні додатково сплачувати жодних платежів. Також відповідно до Закону про ЄДДР (стаття 20) за оформлення паспортів сплачується адмінзбір. Також цією статтею визначено граничний розмір сплати такого збору.

Що ж таке державне мито, що це за платіж, за що? За те, що органи державної влади здійснюють дії з видачі документів, так за це вже сплачено адмінзбір. Тому тут є колізія законодавства, яку необхідно усунути і відповідно внести зміни в декрет Кабінету Міністрів України, який було прийнято ще в 1993 році, коли не було адмінзбору, і привести його у відповідність до Закону України "Про адміністративні послуги".

Тому ми всебічно підтримуємо зазначений законопроект і просимо вас, шановні народні депутати, сприяти якнайшвидшому його внесенню на розгляд Верховної Ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталія, за ґрунтовну доповідь. Ви практично в моєму розумінні розбили всі зауваження ГНЕУ, котрі були.

Так що продовжуємо, шановні колеги. Чи бажає хтось висловитись з питань цього законопроекту? Дякую.

Колеги, цей законопроект спрямований на законодавче закріплення зручних для громадян України адміністративних послуг, які користуються попитом та довели свою ефективність в рамках реалізації експериментальних проектів. Позитивним моментом, зокрема, є звільнення осіб, які досягли 65-річного віку, від обов'язку кожні 10 років оформлювати собі новий паспорт. Це дуже важливо, оскільки для більшості з них здійснити додатковий візит до центрів надання адміністративних послуг чи сервісних служб надзвичайно важко, особливо у віддалених населених пунктах. Найбільш гостро ця проблема стосується громадян похилого віку, які проживають на тимчасово

окупованих територіях України. Вважаю, що прийняття законопроекту стане передумовою для швидкого якісного та ефективного надання громадянам України, в тому числі тим, які вимушено перебувають за кордоном, адміністративних послуг, які стосуються оформлення документів, що посвідчують особу.

З урахуванням зазначеного ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо надання окремих адміністративних послуг громадянам України, у тому числі за кордоном (реєстраційний номер 11017 від 16 лютого 2024 року), поданий народним депутатом України Задорожним та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного одинадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України голову Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Задорожного Андрія Вікторовича.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Анатолійович, дякую.

Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Горбенко, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Підтримую і голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

Кузнєцов Олексій Олександрович.

КУЗНЄЦОВ О.О. Кузнєцов, голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Ткаченко – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ахем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир Сергій В'ячеславович, ви на зв'язку? За.
Дякую.

11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроектів, які нам доручено опрацювати і подати висновки до головних комітетів.

Питання друге. Проект закону України про внесення змін до Закону України "Про споживче кредитування" щодо врегулювання деяких питань простроченої заборгованості на період дії воєнного, надзвичайного стану для внутрішньо переміщених осіб, які втратили роботу або працездатність та перемістилися (повторно перемістилися) з території, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, або втратили житло (реєстраційний номер 10333 від 12 грудня 2023 року), поданий народними депутатами України Морозом та Гнатенком.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики. Для представлення цього законопроекту ми запрошували на наше засідання його ініціатора – народного депутата України Мороза Володимира Вікторовича. Немає Володимира Вікторовича.

Колеги, з положеннями законопроекту, сподіваюся, усі мали можливість ознайомитися, тому я одразу перейду до висновків, які ми маємо станом на сьогоднішній день. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету ухвали рішення, згідно з яким законопроект матиме опосередкований вплив на показники бюджету, тобто може призвести до зміни доходів бюджету в частині сплати податків і зборів відповідним

кредиторам і споживачам залежно від зміни їх фінансового стану та загалом практики застосування даної законодавчої ініціативи.

Мінфін України не має зауважень до законопроекту. Міністерство охорони здоров'я України не має зауважень до законопроекту. Міністерство юстиції України має зауваження до законопроекту. Національний банк України зазначає, що законопроект не є актуальним, оскільки вважає, що правовідносини, на врегулювання яких спрямовані положення проекту, достатньою мірою врегульовані іншими положеннями Закону України "Про споживче кредитування". Мінсоцполітики України має зауваження до проекту. Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій у своєму висновку звертає увагу, що правовий захист внутрішньо переміщених осіб у сфері фінансово-кредитних відносин повинен враховувати об'єктивні характеристики їх фінансових спроможностей, оскільки лише наявність статусу безробітного та непрацевдатного, як це передбачено законопроектом, не визначає майновий стан конкретної особи, який не дає їй можливість належним чином виконати зобов'язання за кредитними договорами. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України вважає, що законопроект потребує доопрацювання.

Для обґрунтування своєї позиції ми запрошували на засідання представників Мінреінтеграції та Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, яким я зараз по черзі надаю слово.

Запрошую до слова представника нашого профільного міністерства, заступника міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій пана Усенка Романа Анатолійовича. Прошу до слова.

УСЕНКО Р.А. Андрію Вікторовичу, дякую. Доброго дня, шановні колеги.

Андрій Вікторович, ви тільки що основну суть наших зауважень зазначили. Дещо ширше прокоментую позицію міністерства щодо вказаного законопроекту.

Так, дійсно, законопроект пропонує визначити захищені категорії громадян з числа ВПО щодо кредитних зобов'язань таких громадян, тобто щоб не поширювати негативні наслідки по прострочених кредитних зобов'язаннях на певні категорії громадян з числа ВПО. Притому, що пропонується такими захищеними категоріями ВПО вважати безробітних і непрацевдатних внутрішньо переміщених осіб.

Ми все-таки вважаємо, що цей критерій занадто широкий і він не дає можливості об'єктивно зрозуміти і оцінити фінансовий стан цієї категорії громадян.

Народні депутати, які приймають участь у Координаційному штабі з питань внутрішньо переміщених під головуванням віцепрем'єра Ірини Андріївни Верещук, знають про цікаві кейси, коли, м'яко скажемо, небідні громадяни, які мали мільйонні заощадження, зверталися за виплатами внутрішньо переміщених осіб. Уряд на сьогодні відкоригував свою позицію в частині того, що всі основні зусилля направляються саме на незахищені категорії внутрішньо переміщених осіб.

Тому, ще раз повторюю, просто механічне віднесення до таких категорій, яких буде захищати, за задумом авторів законопроекту, безробітних і непрацевдатних, не говорить про їх реальний фінансовий стан. Також пропонується до захищених категорій внутрішньо переміщених осіб віднести тих осіб з числа ВПО, в кого зруйновано або не придатне для проживання житло.

Такий підхід також не враховує певні особливості і вже сформовану законодавчу базу і позицію уряду. Треба враховувати, що це було єдине житло на території, підконтрольній Україні, яке не попадає в 309 наш наказ. Якщо в особи є придатне на території України житло, то тоді виникає питання, чому ми відносимо такі категорії громадян з числа ВПО до захищених категорій. Тобто якщо в особи з числа ВПО зруйновано житло і в неї немає більше придатного для проживання житла, тоді можна розглядати

таких осіб як тих, що потребують додаткового захисту. За інших умов це, на нашу думку, недоцільно.

Тобто це два основних зауваження. І ми підтримуємо те, що прозвучало в частині позиції НБУ. На сьогодні законодавство вже передбачає певні механізми захисту кредитних зобов'язань прав внутрішньо переміщених осіб і однозначно вже сформовану законодавчу базу треба враховувати при розробці аналогічних законопроектів.

Дуже вам дякую за увагу. У мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні представниці Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури, у нас присутні, наскільки я бачу, двоє. Тобто, будь ласка, оберіть, хто буде перший говорити з цього приводу.

СТАРЦЕВА С.М. Доброго дня, шановний Андрій Вікторович! Я думаю, що виступить Тетяна Митрофан. Вона безпосередньо займалась підготовкою зауважень. Але зауваження зводяться до технічних правок.

Дякую. Пані Тетяна.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Алексеєнко Катерина Володимирівна, наскільки я розумію, заступник начальника управління стратегічного планування та нормативно-правової роботи ... *(Не чути)* Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву. Правильно?

СТАРЦЕВА С.М. Ні-ні, Митрофан Тетяна. Митрофан Тетяна. Тетяно, ви не присутні?

Я тоді прокоментую. Я Старцева Світлана, начальник управління житлової політики та благоустрою Мінінфраструктури. Наші зауваження були підготовлені відповідно того, що є трактування деяких положень: не

відповідають діючому закону, який стосується про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації. Це діючий Закон 2923, який визначає знищення об'єктів нерухомого майна і пошкодження об'єктів нерухомого майна. А в даному законопроекті врегульовується ще питання: втратили житло (такого сьогодні в нормативно-правовій базі немає поняття) або непридатне для проживання. І стосується актів дослідження. Відповідно до діючого закону це акт технічного обстеження комісійного, а в даному законі пропонується документальне підтвердження органом місцевого самоврядування по акту пошкодження/знищення. Тобто ці зауваження пов'язані з нормопроектувальною технікою. В цілому закон підтримуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитися по цьому законопроекту? Дякую.

До всіх уже озвучених зауважень маю додати наступне. Чинна редакція Закону України "Про споживче кредитування" передбачає, що захищеними категоріями осіб у розумінні цього закону є військовослужбовці та військовополонені, члени їх сімей, будь-яких інших осіб, які б відносилися до захищеної категорії, в законі немає. Це пояснюється тим, що відповідна норма була внесена на підставі Закону України №2459-IX від 27 липня 2022 року, основною метою якої було забезпечення соціального захисту громадян України, які захищають суверенітет та територіальну цілісність України. За таких обставин виникає питання, чому саме внутрішньо переміщені особи, а не будь-які інші вразливі категорії громадян – ветерани, інваліди тощо – отримують додаткові гарантії, дотичні тим, які надані військовослужбовцям. Враховуючи кількість зауважень від центральних органів виконавчої влади практично до всіх норм проекту закону, при всій повазі до авторів, маємо

констатувати, що законопроект у запропонованому вигляді не зможе досягти поставленої мети та потребує доопрацювання.

Тож ставлю на голосування наступне рішення комітету. Звернутись до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про споживче кредитування" щодо врегулювання деяких питань простроченої заборгованості на період дії воєнного, надзвичайного стану для внутрішньо переміщених осіб, які втратили роботу або працездатність та перемістилися (повторно перемістилися) з територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих, або втратили житло (реєстраційний номер 10333 від 12 грудня 23-го року), поданий народними депутатами України Морозом та Гнатенком, за наслідками розгляду у першому читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Прошу визначатись. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Руслан Олександрович.

Пан Мустафа Джемільєв.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Я підтримую і виходжу з нашого ефіру, тому що у мене тут є два питання. Вибачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.
Євген Геннадійович Яковенко.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, тож 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду наступного законопроекту. Питання третє. Проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо скасування дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства (реєстраційний номер 11006 від 09 лютого 2024 року), поданий народним депутатом України Руцишиним та іншими народними депутатами України.

Головним комітетом з розгляду даного законопроекту визначено Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів.

Для представлення законопроекту ми запрошували на засідання основного її ініціатора народного депутата України Руцишина Ярослава Івановича. Ярослав Іванович був присутній, я його бачив, тож прошу до слова. Пан Руцишин, ви не чуєте мене? Хоча ви є. Добре.

Колеги, цим законопроектом пропонується внести зміни до законів України "Про зайнятість населення" та "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства", згідно з якими, зокрема, із зазначених законодавчих актів виключається положення, що стосується необхідності отримання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, та встановлюється ще посвідка на тимчасове проживання для іноземців та осіб без громадянства, які прибули в Україну з метою працевлаштування, оформлюється на підставі трудового контракту.

До цього законопроекту маємо наступні висновки. Міністерство фінансів України не підтримує законопроект. Міністерство економіки

України не підтримує законопроект. Державна міграційна служба України не підтримує законопроект.

Тож прошу представника ДМС обґрунтувати свою позицію. Пані Наталю, ви з нами ще?

НАУМЕНКО Н.М. Так. Дякую, шановні народні депутати. Дійсно, Державна міграційна служба не підтримує зазначений законопроект, оскільки його положеннями фактично руйнується існуючий механізм контролю за прибуванням та працевлаштуванням іноземців та осіб без громадянства на території України, без створення іншого механізму на заміну існуючого. На думку Державної міграційної служби, прийняття запропонованих змін створить передумови для нерегульованої міграції іноземців з країн міграційного ризику, використання працевлаштування як каналу незаконної легалізації без реального створення трудових відносин.

Крім цього, законопроект не узгоджується з Директивою 2011/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13 грудня 2011 року про єдину процедуру звернення за єдиним дозволом на проживання та роботу для громадян третіх країн на території держави-члена та про спільний перелік прав для працівників третіх країн, які законно проживають у державі-члені, що суперечить взятим Україною зобов'язанням щодо гармонізації українського законодавства та законодавства Європейського Союзу.

Як ви всі знаєте, наразі всі органи державної влади проводять скринінги резолюцій та директив Європейського Союзу та парламенту і намагаються розробляти законопроекти, які будуть приводити, в нашому випадку це міграційне право, до вимог та практик Європейського Союзу. Законопроект, який зараз розглядається, він повністю суперечить всім регуляторам, правилам та нормам європейського законодавства. Тому Державна міграційна служба його не підтримує.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Наталю.

То у нас є пан Руцишин, то зникає, тому я все ж таки далі буду вести засідання, подивимося, якщо буде у нього бажання, він приєднається і висловиться.

Пане Ярославе, ви є? Добре.

Колеги, основними зауваженнями до цього законопроекту є наступні. Вилучення зі статті 42 Закону України "Про зайнятість населення" положення щодо погодження...

РУЦИШИН Я.І. Шановні колеги, чи чути мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так, у вас якийсь нестабільний зв'язок, пане Ярославе.

РУЦИШИН Я.І. Даруйте, у мене зі зв'язком щось.

ГОЛОВУЮЧИЙ. То давайте, спробуйте щось... Та ні, пане Ярославе.

Щодо погодження з регіональними органами СБУ видачі та продовження дії дозволу на застосування праці громадян Російської Федерації, Республіки Білорусь, а також інших держав що встановлюють загрозу державного суверенітету...

РУЦИШИН Я.І. Шановні колеги, чути мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Ярослав, давайте ви влаштуйте нормальний зв'язок і тоді будете заходити в комітет, бо я ж так не можу, у вас то переривається, то не чути і не видно. Тобто це несерйозно.

Може призвести до створення сприятливих умов для безперешкодного та неконтрольованого працевлаштування на території України громадян країни-агресора, скасування дозволу на працевлаштування іноземців та осіб

без громадянства, може сприяти створенню каналів нелегальної міграції до країн-учасниць Європейського Союзу, що в свою чергу негативно вплине на переговорні позиції України в контексті вступу до Європейського Союзу.

Шановні колеги, ми всі розуміємо, що пріоритетом державної політики зайнятості населення має бути в першу чергу сприяння працевлаштуванню громадян України. Дозвіл на застосування праці іноземців та осіб без громадянства є певним захистом національного ринку праці і неврегульованого залучення іноземної робочої сили та механізму, який забезпечує захист права на працю саме громадян України.

Також варто зауважити, що прийняття запропонованих автором законопроекту змін може створити передумови до неврегульованої міграції іноземців з країн міграційного ризику та використання працевлаштування як каналу незаконної легалізації без реального створення трудових відносин.

РУЩИН Я.І. Шановні колеги, чути мене?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пан Ярослав, ви впевнені, що все гаразд буде у вас?

РУЩИН Я.І. Я не знаю, що трапилось, якраз на моєму законопроекті. Я чув вас, комітет повністю. І тут почалось щось таке, знаєте, нечиста сила, яка явно від наших...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте так, використали, вибачте, будь ласка, свій час. Я вже підвожу під прийняття рішення комітету.

РУЩИН Я.І. Даруйте, може, мені 3 хвилини хоча б.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачайте, вибачайте, пане Ярославе. Я намагався вас під'єднати, і хотів, і бажав цього, але не вийшло. Вибачте, будь ласка.

Ставлю на голосування наступне рішення комітету. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо скасування дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства (реєстраційний номер 11006 від 9 лютого 2024 року), поданий народним депутатом України Руцишиним та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні відхилити.

Прошу визначатися. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Сергій... Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги.

10 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую, пане Ярославе, за участь. Вибачте, будь ласка, що так вийшло.

Переходимо до наступного законопроекту. Питання четверте: проект Закону України про внесення змін до статті 16 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу (реєстраційний номер 11044 від 28.02.2024), поданий народним депутатом України Гришиною та іншими народними депутатами України. Головним комітетом з розгляду даного

законопроекту, як і попереднього, визначено Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Серед ініціаторів також закону є члени нашого комітету.

Для представлення даної законодавчої ініціативи ми запрошували на засідання його основного ініціатора – Гришину Юлію Миколаївну. Якщо Юлія Миколаївна присутня, то прошу до слова. Відсутня.

Колеги, законопроект доволі короткий. Нам пропонується доповнити частину першу статті 16 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" словами "вчинення мобінгу", що надасть право Державній службі України з питань праці та її територіальним органам у період дії воєнного стану здійснювати за заявою працівника або профспілки позапланових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю юридичними особами щодо вчинення мобінгу.

На сьогоднішній день маємо наступні висновки щодо даного законопроекту. Мінфін України не має зауважень. Міністерство економіки підтримує цей законопроект.

Шановні колеги, чи бажає хтось висловитись з цього приводу? Дякую.

На жаль, маємо констатувати, що навіть в умовах війни таке явище, як мобінг, продовжує існувати в нашому суспільстві і важко не погодитись з ініціаторами законопроекту щодо необхідності врегулювання цього питання. Я озвучу лише деякі зауваження техніко-юридичного характеру, аби головний комітет зміг врахувати їх під час підготовки законопроекту до другого читання.

Розділ II законопроекту має назву "Прикінцеві та перехідні положення", однак жодних перехідних положень проект закону не містить.

Крім того, незважаючи на наявне в прикінцевих положеннях законопроекту доручення Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим законом, доцільним вбачається відтермінувати набрання

чинності цим законопроектом на строк, необхідний Кабінету Міністрів України для розробки необхідних змін до своїх нормативно-правових актів.

Всі ці зауваження по своїй суті є технічними, і зазначаємо про них у своєму висновку, а основну ідею, як я вже сказав, вважаю, треба підтримати.

Тож ставлю на голосування наступне рішення комітету. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з пропозицією рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до статті 16 Закону України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану словами" щодо проведення перевірок в частині вчинення мобінгу (реєстраційний номер 11044 від 28 лютого 2024 року), поданий народним депутатом України Гришиною та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

Прошу голосувати. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Джемільєв – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кузнєцов Олексій В'ячеславович.

КУЗНЄЦОВ О.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковлєва Неллі Іллівна.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, 10 осіб – за. Рішення прийнято.

Переходимо до розділу "Інші питання". Питання п'яте. Про розгляд листа Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Колеги, до нашого комітету надійшов лист Уповноваженого, в якому він просить підтримати його пропозицію щодо збільшення видатків для Секретаріату Уповноваженого. Відповідний лист вам було надіслано, ви мали змогу з ним ознайомитися. Я не буду зараз його зачитувати для належного обґрунтування такої ініціативи.

Відразу надам слово... був присутній Дмитро Валерійович вельмишановний.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Да, я тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми вас слухаємо. Будь ласка, до слова.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дякую, Андрій Вікторович.

Доброго дня, шановні народні депутати, присутні! Я багато часу не буду забирати. Чим викликаний цей мій лист? По-перше, я хотів сказати, що поки не буде фінансового забезпечення державного бюджету України, безумовно, ми розуміємо, що не буде у нас бюджетний комітет українського парламенту переглядати видаткову частину, тому цей лист покликаний в першу чергу задля привернення уваги, що відбувається в інституції Уповноваженого Верховної Ради України. І, тим не менш, якщо така спроможність з'явиться, щоб в тому числі додатково додали фінансове забезпечення виключно на заробітні плати моїм працівникам.

Станом на зараз бюджет, який був розрахований Міністерством фінансів на 2024 рік, я не знаю, чому вони взяли таку цифру, але був розрахований з того, що в інституції будуть працювати 394 людини, хоча штатний розпис у нас був вже декілька років 458 осіб. Але, тим не менш, у Мінфіну своя логіка, вони взяли цифру працюючих на 1 липня 2023 року, і таким чином зазначили таку кількість.

Станом на зараз в інституції працює 410 штатних працівників, хоча фінансове забезпечення є, як ви розумієте, вже набагато менше. Це перше.

Друге. З урахуванням того, що шановні народні депутати проголосували за нову редакцію Закону України про захист прав національних меншин, надавши додаткові повноваження в частині захисту мовних та інших прав національних меншин, і це є одним з питань, на які звертає увагу Європейський Союз, і ми як країна, яка має зараз статус країни-члена на вступ до Європейського Союзу, ми повинні показувати свою професійну роботу. По факту людей на цей напрямок немає, кількість звернень у нас зростає кожного дня. І, виходячи з цього, я розумію, що мені треба збільшувати штатний розпис, але під це треба фінансове забезпечення.

Ну, і останнє питання, яке ми хочемо зробити, це якраз напрямок міжнародного співробітництва. Ми почали отримувати документи від українського уряду в частині погодження змін нормативно-правових актів, в тому числі виходячи вже не тільки з положень, чи порушує це права громадянина і людини в Україні, чи не порушує, а і ще, чи відповідають такі нормативно-правові акти законодавству Європейського Союзу.

Скажу відверто, що для нас це була новина. Таких фахівців у нас в інституції ніколи не було, і виникла необхідність додатково створювати, можливо, окреме управління в нашій інституції, знову ж таки, під яке немає фінансового забезпечення.

Я вже не буду казати про те, що дякую шановним народним депутатам, ви завжди підтримуєте мої листи щодо моєї особистої заробітної плати, але бюджет розрахований на зарплату Уповноваженого, виходячи із штатного розпису, 15 тисяч гривень. Коли ви голосуєте за підтримку, автоматично цих коштів Мінфін не передбачає.

Так само у нас виникла ситуація, на мій погляд, абсолютно незрозуміла, коли мої представники, які фактично є заступниками Уповноваженого по напрямку, вони отримують заробітну плату на підставі постанови Кабміну, яка не переглядалася вже багато років, і їх заробітна

плата складає станом на зараз 11 тисяч 700 гривень. При тому, що директор департаменту згідно нового положення українського уряду, який фактично підпорядкований моїм представникам, він отримує там 50 тисяч гривень. Тобто у нас парадокс ситуації, що люди, які працюють в підпорядкуванні, отримують заробітні плати вищі, ніж мої представники, я вже не піднімаю питання особисто по собі.

Я не знаю, коли закінчиться така позиція Мінфіну, всі ми розуміємо, що коштів не вистачає, але знову ж таки хотів попросити шановних народних депутатів підтримати цей лист. Я буду в тому числі виступати і на бюджетному комітеті, і все ж таки буду просити врегулювати ці питання, бо, з одного боку, додавати і накладати повноваження – це добре і вимагати гарну якісну роботу, я сподіваюся, що ви відчуваєте, скільки всього роблю я і скільки робить моя команда по всім напрямкам, але люди повинні отримувати достойні заробітні плати і нормальне соціальне забезпечення.

Тому дуже вам дякую за те, що винесли на розгляд це моє питання і дуже прошу вас підтримати цей лист. Дуже дякую, Андрій Вікторович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Валерійович.

Колеги, звісно, ми всі розуміємо, що державний бюджет... Максим Миколайович, будь ласка, до слова.

ТКАЧЕНКО М.М. Дякую, пане голову.

Ви знаєте, Дмитро Валерійович розказує про цю проблематику, мені здається, ця проблема знайома нам як, як то кажуть, нікому іншому, тому що у нас та ж сама ситуація, Дмитро Валерійович. У нас, подивіться, зарплатня народних депутатів, зарплатня... взяти любий секретаріат, я не буду зараз казати про наш секретаріат комітету, я не буду казати про взагалі секретаріат Верховної Ради і комітетів, і так далі – та ж сама ситуація. Коли ми дивимось на кінець року, скільки отримують секретаріати, помічники і так далі, то вони отримують більше ніж ми, народні депутати, і так далі.

Тому проблематика зрозуміла по другому питанню. По першому взагалі ...*(Не чути)* вийшло, що кількість не співпала. Тому максимально підтримаємо чим можемо, кажіть, що потрібно, куди що писати і відправляти. Моя позиція все те, про що Дмитро казав, все підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Миколайович.

Шановні колеги, хто ще бажає висловитись? Дякую.

Зауважу, що пропозиція Уповноваженого може бути реалізована виключно під час прийняття законопроекту про внесення змін до Закону України про Державний бюджет України на 24-й рік. І всі ці цифри потребують детального аналізу профільного Комітету Верховної Ради України з питань бюджету.

Водночас, враховуючи, що наш комітет як ніхто інший розуміє специфіку роботи Уповноваженого, зважаючи на те, що саме ми наділили його додатковими повноваженнями в частині контролю за додержанням прав національних меншин (спільнот) на використання мов національних меншин (спільнот), ставлю на голосування наступне рішення комітету.

Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань бюджету з пропозицією під час внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 24-й рік" врахувати лист Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо збільшення видатків для його секретаріату за бюджетною програмою КПКВК 5991010 "Парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини".

Прошу визначатись голосуванням. Задорожний – за.

БОЙКО Ю.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій Анатолійович.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Джемільєв Мустафа.

ДЖЕМІЛЄВ М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Касай Костянтин Іванович.

КАСА К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Козир Сергій В'ячеславович.

КОЗИР С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ткаченко Максим Миколайович.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чийгоз Ахтем Зейтуллаєвич з'явився?

ЧИЙГОЗ А.З. Да, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Яковенко Євген Геннадійович.

ЯКОВЕНКО Є.Г. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Неллі Іллівна Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, 11 осіб – за. Рішення прийнято.

Дякую, Дмитро Валерійович, за участь і пояснення. Гарного вам дня.

Колеги, чи є в когось інформація, якою ви б хотіли поділитись з народними депутатами членами комітету в розділі "Різне"?

Дмитро Валерійович, будь ласка.

ЛУБІНЕЦЬ Д.В. Дуже дякую, Андрій Вікторович.

Я в першу чергу хотів би подякувати шановним народним депутатам за підтримку мого листа. І дуже коротко, про що хотів сьогодні звернути увагу.

Шановні колеги, колежанки, звертаю вашу увагу, що у нас наші партнери дуже чітко відслідковують політичні заяви в першу чергу шановних народних депутатів. Мене було проінформовано з боку наших міжнародних партнерів, що їх дуже здивувала і стурбувала позиція одного з народних депутатів, який публічно заявив, що в умовах війни треба забувати про права людини і громадянина, і повертатись до цього питання після закінчення війни.

Звертаю увагу вас як шановних народних депутатів, які працюють в Комітеті захисту прав людини і громадянина, що нам треба реагувати, можливо, не публічно, а можливо, навіть публічно на подібні політичні заяви. Нам продовжують допомагати наші європейські, євроатлантичні партнери саме через те, що чітко бачать відмінність, що ми залишаємося демократичною країною на відміну від Російської Федерації, і подібні заяви шкодять Україні, шкодять допомозі, використовуються у російській пропаганді проти нас. І скажу відверто, що якщо з боку народних депутатів України, це, до речі, вчора було не публічне поки обговорення, якраз я у Відні, тут проходить конференція Агенції фундаментальних прав людини, це один із структурних підрозділів Європейського Союзу. Україна розпочала процес приєднання до цієї агенції. І вчора це в тому числі обговорювали, скажу так, і надавалась не публічна поки оцінка, що, Дмитро Валерійович, звертаю вашу увагу, що для нас як для представників різних агенцій Європейського Союзу питання захисту прав людини – це питання номер один. Ми розуміємо, що у вас війна, але ми критично розмірковуємо над подібними політичними заявами чи іншими заявами, тим більше коли вони лунають з боку народних депутатів України, тим більше тих народних депутатів України, які офіційно входять в коаліцію.

Тому я не хочу називати прізвище цього народного депутата, просто хотів звернути вашу увагу, можливо, не публічно, як комітет, як шановні народні депутати проведіть дискусію, можливо, закриту з шановними народними депутатами, що подібні вислови публічні, вони на пряму шкодять нашій державі, шкодять вступу України до Європейського Союзу і отримання допомоги з боку наших партнерів.

Дуже вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже дякую, Дмитро Валерійович, слухне зауваження.

Шановні колеги, знову хотів би подякувати Дмитру Валерійовичу за участь у засіданні комітету. Порядок денний вичерпано. Засідання оголошую закритим. Всім доброго дня і мирного неба. Дякую.